

Handleiding Kranswieren

Inventariseren en Verzamelen

---

5 februari 2014 – Emile Nat / Landelijk Informatiecentrum Kranswieren

Deze handleiding is bedoeld voor iedereen die kranswieren bestudeert en bij wil dragen aan de kennis over de verspreiding van de soorten in Nederland.

Kranswieren zoeken

Uit de verspreidingskaartjes wordt al enigszins duidelijk waar men kranswieren kan verwachten. Dit betreft vooral de volgende biotopen:

- Duinmeren en duinpoelen
- Veenplassen zoals Naardermeer, Botshol, Duinigermeer, Weerribben, Wieden, Nieuwkoopse Plassen en recent zeker de Vinkeveense Plassen
- Sloten, zowel in zoet als in brak water, zeker op kwelplekken. Vooral nieuw gegraven sloten en pas geschoonde sloten kunnen rijk aan kranswieren zijn
- Beken, zelfs als deze tamelijk voedselrijk zijn
- Wateren in de uiterwaarden, vooral als deze gevoed worden met kwelwater
- Poelen, vooral als ze pas gegraven zijn of op kwelplaatsen liggen
- Terreinen met kleibodem zoals afgravingen en depots met stagnant water
- Vennen die (zwak) gebufferd zijn, b.v. in herstelprojecten

Het heeft weinig zin om speciaal op kranswierjacht te gaan buiten de hierboven beschreven standaardplekken. Het is wel zo dat er vaak kranswiervondsten worden gedaan in ‘interessant’ water met een ‘interessante’ watervegetatie.

Kranswieren verzamelen

Verzamel hele planten, met jonge toppen en (rijpe) voortplantingsstructuren. Een tuinhark met steel of een dubbele tuinhark aan een touw zijn handig. Voor de échte professional heeft de Japanner Satake een speciaal dregapparaat ontwikkeld, de Satakroon. Kweek materiaal op in een lichte omgeving indien er geen jonge toppen aanwezig zijn. Gebruik hiervoor standplaats- of kraanwater. Voeg er, om het helemaal af te maken, watervlooien (*Daphnia*) aan toe opdat het water langer helder blijft.

Determinatie en herkenning

John Bruinsma, Werner Krause, Emile Nat & Joop van Raam, 1998. Determinatietabel van kranswieren in de Benelux. Stichting Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. ISBN 90-5107-032-2.

Soortinformatie: www.verspreidingsatlas.nl/kranswieren

Overige informatie: www.kranswieren.nl

Foto-determinatie (niet altijd mogelijk!): forum.waarneming.nl onder planten, algen

Kranswieren bewaren

Conserveer kranswieren in alcohol (70-80%), in spiritus of in formaline (4%). Het nadeel van alcohol en spiritus is dat de planten hun kleur en, eventueel aanwezige, mucuslaag om de oögonia verliezen. Het voordeel van formaline is dat bovenstaande niet gebeurt. Een nadeel van formaline is dat de stof duur en kankerverwekkend is. Tussen herbariumvellen kunnen kranswieren ook droog bewaard worden; ze zijn dan echter wel zeer breekbaar. Indien men gedroogde kranswieren wilt bekijken, kan men deze het beste een paar minuten opkoken in water waaraan wat zeepsop is toegediend.

Waarnemingen melden

Waarnemingen kunnen worden doorgegeven met het Excel-formulier dat te downloaden is op www.blwg.nl/mossen/waarnemers. Stuur het Excel-formulier naar het LIK (e.nat@kranswieren.nl). De gegevens worden gevalideerd en toegevoegd aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) en getoond op de verspreidingsatlas. Het is ook mogelijk om gegevens via internet door te geven via waarneming.nl of telmee.nl (invoerportaal NDFP voor zakelijke gebruikers).

Meldingen van nieuwe locaties gaan *altijd* gepaard met herbariummateriaal. Potjes van 50-100 ml voldoen goed. Doe etiketten met potlood of water- en alcoholvaste inkt beschreven *in* de potjes. Noteer in elk geval de datum en de coördinaten van de vindplaats. Het Nationaal Herbarium Nederland en het LIK bewaren dergelijk materiaal graag indien het thuis teveel ruimte inneemt.

Controle van verzameld materiaal

Laat determinaties vooral in het begin altijd controleren. Het LIK doet dat graag.

Landelijk Informatiecentrum voor Kranswieren (LIK)

Naturalis Biodiversity Center
Afdeling Algologie
Postbus 9517
2300 RA Leiden
E-mail e.nat@kranswieren.nl
Tel. 06-39 789 468 (Emile Nat)